

PREMIJERA Opera 'Werther' Julesa Masseneta u splitskom HNK u režiji Petra Selega

Stilska konfuzija, nepotrebni ekstremi i neprimjereni tenor

Piše **Branimir Pofuk**

Od kada je kulisa, postoje i zakulisne igre, a princip "ja tebi - ti meni" pokreće dobar dio ne samo hrvatske, nego i svjetske glazbene scene. Ipak, većina aktera i autora zbivanja na glazbeno-kazališnim pozornicama nastoji biti diskretna i držati se kriterija svoga posla.

Međutim, kada se umjetničke ambicije i karijere isprepletu s administrativnim dužnostima i ovlastima u kulturnim ustanovama, postoji opasnost od srozavanja kriterija za račun osobnog probitka. To što o tome bruje kulioari, u ovom slučaju hodnici splitskog HNK nakon preksinoćnje premijere Massenetove opere "Werther", ne znači samo po sebi da je riječ tek o zlobnim i neutemeljenim tračevima. Umjetnički direktor splitskog HNK Petar Selem u već trećoj predstavi koju je postavio na hrvatskim pozornicama ("Carmen" u Osijeku, "Bocanegra" u Zagrebu i sada "Werther" u Splitu) glavne muške tenorske uloge povjerava talijanskom pjevaču Antoniju de Palmi. Dotični je posljednjih nekoliko godina ujedno i operni direktor teatra Umberto Giordano u južnotalijanskom gradu Foggii.

Mužek u gledalištu

U tom istom teatru Selemovom režijom "Trubadura" otvorena je operna sezona u prosincu 2001. Daljnjim Selemovim angažmanima u Foggii nisam se bavio, ali me ne bi čudilo da ih ima. Jer jedino tako si mogu objasniti zašto odlični poznavatelj glazbe i opere Selem hrvatskoj publici uporno natura tog nipošto sasvim lošeg, ali u svakom slučaju vremenog tenora ocvala glasa u potpuno neprimjerenim ulogama mladih ljubavnika, među ko-

Antonio de Palma i Martina Tomčić u operi 'Werther'

jima je Werther jedna od najzatražljivijih. I tako smo sjajnog mladog hrvatskog tenora Tomislava Mužeka preksinoć u Splitu gledali u gledalištu, a na pozornici patnje "mladog" de Palme u hrvanju s visinama zahtjevne partiture.

No, zato mu je gluma bila još lošija, na granici grotesknog, osobito u očajničkim, a tobože ljubavničkim zagrljajima sa u svakom pogledu daleko moćnijom i uvjerljivijom Martinom Tomčić kao Charlottom. Na žalost, de Palma je samo jedan od razloga neuspješnosti predstave,

pune nezgrapnosti i nelogičnosti. Režija se kreće od najzatucanijeg tradicionalizma, kao što su gotovo koncertne izvedbe pojedinih solističkih arija, do modernizma, kako ga zamišlja Selem. Ovo posljednje najdrastičnije se pokazalo u kvazibaletnoj sceni koja je do bola doslovnim pokretima trojice plesača trebala povezati posljednje dvije slike. A zapravo su samo nepotrebno odvlačili pažnju od moćne Massenetove glazbe koja to sama po sebi čini daleko uspješnije. Likovi su, pak, iz krajnje statičnosti bacani u neurotične ispade, sa-

svim u neskladu s ozračjem krajnje konzervativne zakopčanosti i moralne strogoće koja, kako u Goetheovu izvorniku tako i u sjajnom libretu trojke Blau-Millet-Hartmann, upravo i prouzročuje tragediju nesuđenih ljubavnika. Još smušenija - kako u pogledu stila tako i osnovne funkcionalnosti - bila je kostimografija Dore Argento.

Ovacije Martini Tomčić

Tako na samom početku pitanje "zašto djeca pjevaju božićne pjesme, a tek je srpanj?" postavljaju likovi odjeveni kao da je čiča zima. I tako dalje, nelogično, bez mjere i ukusa do samoga kraja. Scenografija Marina Gozzea ostala je, pak, samo u siromašnim naznakama, uključujući i potencijalno efektno raspadanje metalne rešetke oko čitave scene u trenutku Wertherove smrti. Jasna dramaturška bipolarnost djela (dužnost - ljubav, kuća - nebo, crkva - krčma) pretvorila se u izvedbi u papazjaniju scenskih ekstrema.

Gostujući dirigent Lorenzo Castriota Skandarbeg polučio je s orkestrom pristojan, ali prosječan rezultat, ispod mogućnosti ansambla. No, ne treba zanemariti njegovu, za Selemov izbor bitnu kvalitetu: on je stalni dirigent simfonijskog orkestra. Gdje? Naravno, u Foggii. Najveća šteta učinjena je svima ostalima koji su pošteno odradili svoj pjevački posao. Počevši od andeoskih glasića dječjeg zbora glazbene škole "Josip Hatze", preko odličnih solista Božene Svaline (Sophie) i Tomislava Bekića (Albert), među epizodistima zapaženog tenora Vinka Maroevića (Schmidt), pa do Martine Tomčić. Ona je jedina, a nakon dramatičnog trećeg i četvrtog čina osobito zasluženo, dobila ovacije publike.